

Innst. S. nr. 12

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

St.prp. nr. 81 (2005-2006) kap. 100, 101 og 163

Innstilling fra utenrikskomiteen om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet for 2006 under Utenriksdepartementet som følge av situasjonen i Midtøsten

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Etter Israels tilbaketrekning fra Sør-Libanon i 2000 hersket det en spent situasjon i grenseområdet mellom Libanon og Israel. Det fant tidvis sted militære trefninger i relativt liten skala. Hizbollahs bortføring av to israelske soldater 12. juli 2006 medførte imidlertid en klar eskalering av situasjonen. Israel anså hendelsen som en krigshandling, og slo kraftig tilbake med militære midler mot bl.a. Libanons hovedstad, Beirut, samme dag.

Krigshandlingene tiltok i styrke og geografisk omfang, bl.a. som følge av at Hizbollah skjøt raketter inn over israelsk territorium. Dette rammet i stor grad også infrastruktur som flyplassen i Beirut, veier, broer, drivstofflagre og bensinstasjoner. Dette gjorde det fysisk vanskelig å gjennomføre reiser, samtidig som det også representerte en økt sikkerhetsrisiko å forflytte seg.

Norge innførte reiseråd for Libanon 13. juli 2006, og Utenriksdepartementets krisestab ble etablert samme dag. De første forsterkningene ved de stedlige utenriksstasjonene ankom 15. juli 2006. Den dramatiske situasjonen som oppsto i Libanon, satte mange nordmenn i fare. Regjeringens kriseråd besluttet derfor å yte assistanse til nordmenn og borgere med særlig tilknytning til Norge som ønsket å forlate Libanon.

Den spente situasjonen med vedvarende og overhengende fare for ytterligere forverring av krigshandlingene, gjorde det påkrevd med en ekstraordinær innsats for å bringe flest mulig personer i sikkerhet snarest mulig.

Vurdering og gjennomføring av ulike muligheter for sikker uttransportering av nordmenn fra Libanon pågikk fortløpende i perioden 13.-28. juli 2006. Krigshandlingene vedvarte i styrke i denne perioden. Israel økte også sitt militære nærvær på bakken i Sør-Libanon i denne perioden, noe som medførte økt bekymring for de gjenværende nordmenn som befant seg i dette området.

Arbeidet med uttransportering har til dels vært preget av stor risiko og svært vanskelige forhold. Samarbeidet med myndighetene i kriseområdet om sikker transport ut av Sør-Libanon og Beirut og unntak fra sjøblokaden for transport med båt har vært krevende.

En rekke land gjennomførte tilsvarende operasjoner samtidig, og det fant sted et utbredt internasjonalt samarbeid, i første rekke med de nordiske og andre EU-land. Dette gjorde det mulig å få norske borgere med andre lands transport, uten at det ble krevd noen form for kompensasjon fra den enkelte eller fra norske myndigheter. Norge påtok seg tilsvarende å ta med et betydelig antall statsborgere fra andre land i de transportert som ble organisert og finansiert av norske myndigheter, uten å kreve kompensasjon for dette. Norske myndigheter har bistått om lag 1 000 norske og andre med gyldig opphold i Norge med å forlate Libanon. Også et betydelig antall statsborgere fra andre land (over 1 000) har fått bistand fra norske myndigheter.

Situasjonen i Midtøsten medførte også et uforutsett og umiddelbart økt behov for humanitær bistand til befolkningen i Libanon og Det palestinske området.

Krigshandlingene i Libanon resulterte i en særdeles vanskelig situasjon både for fastboende og for nær én million mennesker som ble drevet på flukt. Infrastrukturen er påført omfattende ødeleggelser, og befolkningen står i utstrakt grad overfor mangel på mat, vann og medisiner.

Samtidig ble forholdene på palestinsk side forverret, og da særlig i Gaza. Også her ble infrastrukturen ødelagt gjennom fortløpende stridigheter, og militære anslag har påført sivilbefolkningen store lidelser. Dette

dels ved at elektrisitetsforsyninger ødelegges, dels ved at helsevesenet i betydelig grad er rammet og endelig gjennom forverring av en i utgangspunktet generelt vanskelig sikkerhetssituasjon. Dette medførte at det også i det palestinske området var påtrengende nødvendig med styrket humanitær innsats, både for å lindre nød og ikke minst for å motvirke at dramatisk forverrede forhold for lokalbefolkningen skulle gi næring til økt aggresjon og mer vold.

Nødvendigheten av at det internasjonale samfunnet raskt bidro med betydelig støtte, var påtrengende. FN fremla 24. juli 2006 en appell om umiddelbar hjelp for å dekke de mest prekære humanitære behov som et titalls FN-organisasjoner avdekket. Appellen var pr. 24. juli 2006 i størrelsesorden én milliard kroner og tok sikte på å dekke 800 000 menneskers primære behov for de kommende tre måneder.

Det har vært et sterkt ønske fra Regjeringens side at innsatsen for å avhjelpe den humanitære krisen i Libanon og det palestinske området ikke skal gå på bekostning av mange andre prekære humanitære behov, det være seg i Sudan, Somalia, Afghanistan eller andre steder. Erfaring tilsier videre at det bør tas høyde for at andre, omfattende behov for humanitær bistand med stor sikkerhet vil melde seg senere på året.

I lys av forannevnte umiddelbare behov for humanitær bistand ble det ved kongelig resolusjon 4. august 2006, med henvisning til Bevilgningsreglementets § 11, gitt samtykke til å overskride bevilgningen på kap. 163 post 71 Humanitær bistand og menneskerettigheter. Forslaget under kap. 163 post 71 Humanitær bistand og menneskerettigheter i denne proposisjonen

er i samsvar med ovennevnte samtykke av 4. august 2006.

Situasjonen i Libanon medførte at flere departementer måtte sette i verk ekstraordinære tiltak av uforutsett og umiddelbar karakter. Størstedelen av utgiftene vil ikke kunne dekkes av vedtatte bevilgninger for 2006. Det ble på denne bakgrunn ved kongelig resolusjon 15. september 2006, med henvisning til Bevilgningsreglementet § 11, gitt samtykke til å overskride aktuelle bevilgninger, jf. tabell nedenfor. Avhengig av utviklingen i området vil det også kunne bli nødvendig å sette i verk nye tiltak i tiden som kommer. Det er videre usikkerhet knyttet til de økonomiske konsekvensene, og i den grad det er nødvendig, vil Regjeringen komme tilbake til dette i forbindelse med nysalderingen for 2006.

Utenriksdepartementet, som koordinerende departement i denne saken, legger i proposisjonen frem forslag om endringer av bevilgningene under enkelte kapitler på statsbudsjettet for 2006 under følgende departementer:

Departement	(I mill. kroner)
Utenriksdepartementet	212,600
Justis- og politidepartementet	1,885
Helse- og omsorgsdepartementet	4,370
Sum	218,855

I Stortinget behandles kap. 440 av justiskomiteen og kap. 702, 720 og 732 av helse- og omsorgskomiteen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2006 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
Utgifter:			
100		Utenriksdepartementet (jf. kap. 3100 og 3101)	
	1	Driftsutgifter for høyes med	5 000 000
		fra kr 1 411 430 000 til kr 1 416 430 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)	
	21	Spesielle driftsutgifter for høyes med	7 600 000
		fra kr 0 til kr 7 600 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i> , for høyes med	200 000 000
		fra kr 1 694 752 000 til kr 1 894 752 000	

II

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan omdisponere inntil 5 mill. kroner fra kap. 100, post 01 Driftsutgifter til kap. 101, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan omdisponere inntil 7,6 mill. kroner fra kap. 101, post 21 Spesielle driftsutgifter til kap. 100, post 01 Driftsutgifter.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 18. oktober 2006

Olav Akselsen

leder og ordfører

